

USAMODZIELNIE MIESZKAŃCA DPS

Turnus usamodzielniający - Pyrzowice

Od kilku lat toczy się publiczna debata o roli domów pomocy społecznej w Polsce. Środowiska związane z domami pomocy społecznej podnoszą, iż są one w ostatnim czasie niedofinansowane, wymagają wsparcia w zakresie inwestycyjnym, a systemowo należy podjąć działania zmierzające do zmian w sposobie prowadzenia i finansowania tych jednostek. Środowiska osób z niepełnosprawnością podkreślają, iż nie jest to forma wsparcia oczekiwana dzisiaj przez OZN. Nie dają możliwości prowadzenia samodzielnego i niezależnego życia, a pobyt w nich jest związany z ograniczaniem praw wolnościowych.

*Usamodzielnienie
mieszkańca domu pomocy
społecznej
– czy to w ogóle jest
możliwe?*

Trudno nie zgodzić się z argumentami jednej i drugiej strony. W każdym z tych spojrzeń jest wiele racji. Należy jednak zwrócić uwagę, iż są to stanowiska obejmujące inny poziom spojrzenia na problemy, z jednej strony wskazujące na braki i niedogodności systemowe, z drugiej strony pokazujące brak ofert wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w środowisku zamieszkania. Usługi i pobyt w domu pomocy społecznej nie mogą być alternatywą dla słabo rozwiniętych usług środowiskowych, dlatego warto by proces deinstytucjonalizacji koncentrował się w Polsce na intensywnym rozwoju usług środowiskowych w różnych formach. Pobyt w domu pomocy społecznej powinien być zawsze ostatnim elementem systemu pomocy, a opieka w nim świadczona powinna mieć charakter opieki długoterminowej.

Z przykrością trzeba stwierdzić, iż do chwili obecnej z powodu słabo rozwiniętych usług środowiskowych do domów pomocy społecznej nadal trafiają osoby, które ze wsparciem środowiskowym mogłyby zamieszkiwać w swoim naturalnym środowisku lub na przykład w przestrzeni dostosowanych do ich potrzeb mieszkań wspomaganych.

O skali osób umieszczonych w ten sposób w DPS, nie wiemy zbyt wiele. Można posiłkować się, chyba jedynym badaniem przeprowadzonym ROPS Województwa Śląskiego pod tytułem: „Mieszkańcy DPS rokujący na usamodzielnienie w województwie śląskim. Raport z badań”[1]. Z dokumentu jasno wynika, iż 1,9% mieszkańców DPS w województwie śląskim rokuje na usamodzielnienie, co stanowi liczbę 162 osób. Dlatego z zadowoleniem należy przyjąć kierunek wskazany w przyjętej przez Radę Ministrów Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 - z perspektywą do 2035r., z którego wynika, iż dom pomocy społecznej będzie zobowiązany do podjęcia działań usamodzielniających w przypadku stwierdzenia możliwości powrotu przez mieszkańca DPS do środowiska[2]. Czekamy na regulacje ustawowe w tym zakresie.

Fundacja LIBERTATEM podjęła działania zmierzające do wsparcia procesu usamodzielnienia mieszkańców DPS oraz personelu, realizującego proces usamodzielnienia. Przede wszystkim należy zdefiniować ten termin, dlatego przedstawiamy opracowaną na podstawie doświadczeń w realizacji procesu usamodzielnienia definicję przedstawiającą to zagadnienie w dwóch aspektach:

1. Usamodzielnienie mieszkańca jako stan docelowy - polegający na trwałym powrocie mieszkańca instytucjonalnej formy opieki do funkcjonowania w środowisku, w którym samodzielnie lub przy wsparciu środowiskowym zabezpiecza własne potrzeby życiowe i prowadzi niezależne życie,
2. Usamodzielnienie mieszkańca jako proces - zaplanowany ciąg działań o charakterze terapeutyczno - aktywizującym, mający na celu wykorzystanie potencjału mieszkańca, rozwój jego kompetencji oraz nabycie i doskonalenie umiejętności, w celu prowadzenie przez niego samodzielnego i niezależnego życia.

Należy zaznaczyć, iż stan docelowy w postaci samodzielności mieszkańca DPS, osiągnąć jest za pomocą szeregu działań usamodzielniających - tj. procesu usamodzielnienia. Jak pokazują doświadczenia domów pomocy społecznej które realizują działania usamodzielniające z mieszkańcami jest to proces trudny, długotrwały, wymagający znaczących nakładów pracy oraz nakładów finansowych. Praca nad usamodzielnieniem mieszkańca to praca na zasobach mieszkańca, praca nad kompetencjami osobistymi oraz umiejętnościami.

[1] Mieszkańcy DPS rokujący na usamodzielnienie w województwie śląskim. Raport z badań, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego 2021 (https://rops-katowice.pl/wp-content/uploads/2021/04/2021-04-27-Mieszkanicy_DPS_2021-raport.pdf)

[2] Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 - z perspektywą do 2035r. (Dz. U. z 2022 poz. 767), Cel strategiczny nr 2 - Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, kierunek działań nr 4. - Zmiana sposobu funkcjonowania stacjonarnej instytucji opieki długoterminowej, działanie szczegółowe nr 4 (<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20220000767/O/M20220767.pdf>)

Fundacja Libertatem wspiera działania domów pomocy społecznej które podejmują się tego jakże trudnego sposobu funkcjonowania - tj. działań usamodzielniających mieszkańców. Stąd propozycja wsparcia w postaci możliwych do wykorzystania treningów usamodzielniających w Domu Usamodzielniającym w Pyrzowicach, który prowadzony jest przez Fundację od miesiąca sierpnia 2023r. W ramach turnusów usamodzielniających mieszkańcy DPS mogą w warunkach środowiskowych prowadzić gospodarstwo domowe oraz pracować nad wszystkimi kompetencjami własnymi oraz umiejętnościami niezbędnymi do prowadzenia samodzielnego i niezależnego życia. Wsparcie psychologów, terapeutów, asystentów, pracowników socjalnych - osób profesjonalnie czuwających nad trwającym procesem może być pomocne w dochodzeniu do pełnej samodzielności.

Zachęcamy do współpracy.
Jeżeli jesteś zainteresowany naszą wiedzą i doświadczeniem lub prowadzisz podobne działania koniecznie napisz do nas:
biuro@fundacjalibertatem.pl

Opracowanie:
Joanna Jeleniewska
- ekspert Fundacji LIBERTATEM

LIBERTATEM